Sonny Motké

CAMIEL EURLINGS

Opkomst en ondergang van een zondagskind

2019 Prometheus Amsterdam

Deze publicatie werd mede mogelijk gemaakt door een subsidie van het Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten te Amsterdam (www.fondsbjp.nl).

FONDS Bijzondere JOURNALISTIEKE PROJECTEN

De uitgever heeft getracht alle rechthebbenden te achterhalen. Aan hen die desondanks menen aanspraak te kunnen maken op enig recht, wordt verzocht contact op te nemen met Uitgeverij Prometheus, Postbus 1662, 1000 BR Amsterdam.

© 2019 Sonny Motké
Omslagontwerp Robbie Smits
Foto omslag Fjodor C. Buis/Hollandse Hoogte
Foto auteur Sacha de Boer
Zetwerk Mat-Zet bv, Soest
www.uitgeverijprometheus.nl
ISBN 978 90 446 3584 3

Inleiding

Toeval bestaat niet. Het is een mantra dat met onuitwisbare inkt gegrift staat in de ziel van argwanende journalisten, maar ook een omstreden gezegde. Immers, de spreuk staat op gespannen voet met het idee van zelfbeschikking, het insinueert dat voor eenieder een bepaalde lotsbestemming bestaat waaraan niet te ontkomen valt. Begin een discussie hierover met vrienden of collega's, en het eindigt steevast in ongemakkelijke onenigheid. En toch speelt dit evenzo gruwelijk geliefde als gehate motto een niet te onderschatten rol in het leven van Camiel Eurlings.

Het nieuwe millennium voelt nog onwennig aan als een studentikoos ogende Eurlings een hagelwitte Zuid-Limburgse boerderij binnenstapt waar een nog niet geheel zindelijke golden retriever huishoudt. Het komt niet vaak voor dat een Tweede Kamerlid zijn neus laat zien in een dorp met welgeteld drie straten, maar voor de aaibare wonderboy van het Christen Democratisch Appèl is het tweede natuur om deurdrempels, zowel hoog als laag, te nemen. Reeds vanaf zijn twintigste levensjaar is Eurlings onderdeel van het publiek-maatschappelijke debat, waarbij hij als geen ander weet dat gesprekken met het volk van cruciaal belang zijn om goodwill te creëren. Met een brede glimlach, charmant koppie en beschaafde babbel is 'Us Camiel' de oogappel van achtereenvolgens het Valkenburgse, Limburgse en 'Hollandse' electoraat. Knappe jongen, of hond, die deze geboren politicus, die voor elke situatie een gevat antwoord paraat heeft, stil krijgt.

'Maakt niks!' zei Eurlings tegen de vrouw des huizes, die zich enigszins geneerde voor de door de puppy bevochtigde keukenvloer. In zijn familie was op dat moment sprake van een soortgelijke situatie, dus het tafereel kwam zeer bekend voor. Middels een paar simpele zinnen is elke mogelijke ongemakkelijkheid verdampt – een meesterlijke vaardigheid die er

mede voor zorgt dat Eurlings gedurende twee decennia verwordt tot de ideale schoonzoon én potentieel premier van godvrezend Nederland. Van een door een zeer bemoeizuchtige buitenwereld opgelegde immense druk is begin deze eeuw niets merkbaar in de modern ingerichte inductiekeuken. Zojuist heeft Eurlings de koop voltooid van een bed dat getransporteerd dient te worden naar zijn appartement in Den Haag. De afstand tot de Zuid-Limburgse baarmoeder is dik tweehonderd kilometer, en dus niet behorende tot het bezorggebied van de op de Euregio gerichte stoffeerfirma. Uitzonderingen zijn altijd bespreekbaar, maar van enige voorkeursbehandeling wil Eurlings niets weten. Hij heeft zelf voor de ietwat omslachtige interieuracquisitie gekozen op aanraden van een bij de meubelzaak werkzame huisvriendin van zijn ouders, die hem en zijn drie jongere broers heeft zien opgroeien.

Eurlings zal, op een voor het electoraat graag geziene wijze, de klus zelf klaren, met opgestroopte mouwen. Terwijl de speelse golden retriever door een openstaande tussendeur vlucht naar de aanpalende winkel krijgt hij de sleutels overhandigd van een bestelbus, in dit geval tevens de stationwagen waarmee het ondernemersgezin vakantieroutes naar Frankrijk en Oostenrijk aflegt. Bij een eventuele populariteitsverkiezing zijn weer wat zieltjes gewonnen. Die soepele, bij eerste oogopslag über-natuurlijke wijze van communiceren maakt Eurlings tot het ideale uithangbord van elke groepering die iets aan de man wil brengen – of het nu gaat om een lokale vereniging, politieke partij of internationaal commercieel bedrijf. De rooms-katholiek geschoolde bourgondiër heeft een ingenieursgraad, is vloeiend veeltalig en beschikt over een beangstigend netwerk. Het type waarover vrienden, dorpsgenoten en leraren zeggen: 'We wisten dat hij het ver zou schoppen.'

De route naar bestuurlijk succes is uiteraard bezaaid met enorme uitdagingen, maar als iemand elke hobbel in een sneltreinvaart zonder enige moeite kon nemen was het Camiel Eurlings wel. Of het nu de bescheiden Valkenburgse raadszaal, het monsterlijke Europarlement of de chique ministerraad is, de dossiervreter slaagde erin te scoren, zowel binnen als buiten de politieke arena. Een overwinning op de vergadervloer is prettig, maar driepunters worden doorgaans verdeeld voor het oog van de camera en bij genade van de pen van de scribent. Ook deze discipline beheerste de vlot gebekte praatpaal tot in de puntjes. Eurlings snapte de magie van non-verbale communicatie die elke omstander doet geloven een diepe, altijd al bestaande, connectie met hem te hebben. Hij was niet naïef om te

denken dat eer en glorie vanzelf worden toebedeeld aan het braafste 'menneke' van de klas. Eurlings is een sociaal begaafde kameleon die, enigszins ironisch, tot zijn volste recht komt als de schijnwerpers op hem gericht zijn. Een belangrijke les die hij al vroeg leert is dat het er ook om gaat hóe een verhaal voor de bühne wordt gebracht: de verpakking is minstens zo belangrijk als de inhoud van de boodschap. De slimme presentatie, gecombineerd met het voor inwoners van boven de rivieren ietwat klungelig overkomend Limburgse accent, bezorgde Camiel bij menig kiezer de cruciale gunfactor. Dankzij een overweldigend aantal voorkeurstemmen wist hij de oude stoffige orde van achtereenvolgens de lokale gemeenteraad en de Tweede Kamer op te schudden.

Voeg daaraan toe dat een studie technische bedrijfskunde cum laude werd afgerond, en het is duidelijk dat Eurlings een typisch geval van een homo universalis is. Overigens wel eentje die paradoxaal genoeg, ongeacht hoe groot zijn wereld werd, in elk levensstadium een innige band bleef onderhouden met zijn Valkenburgse geboortegrond, waar begin jaren negentig in de keuken van 'het politieke bedrijf' Eurlings een carrièreplan werd uitgestippeld dat twee decennia lang nagenoeg vlekkeloos verloopt. Dat dit niet louter te maken heeft met een ambitieuze drive of perfectionistisch verantwoordelijkheidsbesef kan zelfs door de grootste fans niet worden ontkend. Camiels achternaam was ver voor zijn intrede in de publieke arena al een begrip in de Limburgse goegemeente dankzij inspanningen van vader Martin Eurlings, die de bestuurlijke honger injecteerde in zijn oudste zoon door CDA-fractievergaderingen letterlijk ín huis te halen. Bepaalde dit alles mede het lot van tovenaarsleerling Camiel, of is het toeval? Pa was zich in elk geval bewust van de voorname rol die het heikele thema in zijn leven speelt. 'Aan carrièreplanning heb ik nóóit gedaan. Ik heb altijd het idee dat toeval mijn leven beheerst. Veel dingen gebeuren als vanzelf. Zonder dat ik er echt naar streef,' zei toenmalig Provinciaal Statenlid Eurlings in 1992 tegen *De Limburger*. Bescheidenheid siert de mens, maar dat de naam Eurlings in de daaropvolgende decennia synoniem kwam te staan voor bestuurlijke macht is allesbehalve een onbevlekte ontvangenis te noemen. De ambitie van de vader slaat onontkoombaar over op het gedoodverfde zondagskind, dat midden jaren negentig plaatsneemt in de Valkenburgse gemeenteraad. Er zijn legio paralellen tussen de twee, de voornaamste dat beiden niet de ultieme bekroning behalen. Vader doet een mislukte gooi naar het gouverneurschap van Limburg, waardoor hij uiteindelijk niet hoger komt dan gedeputeer-

de. En zoonlief, de hoogvlieger die door het ministerschap van Verkeer en Waterstaat pa ruimschoots overvleugelde, liet de kans op het CDA-partijleiderschap schieten.

Tot aan het jaar 2010 voldeed Camiel Eurlings weliswaar aan de gruwelijke verwachtingen van de buitenwacht, maar dat gaat ten koste van zijn eigen gekoesterde wens. Het vakkundig in elkaar metselen van de naar christelijke leest onmisbare persoonlijke hoeksteen, het vormen van een liefdevol gezin, wil de wonderboy maar niet lukken. Een mislukking waarmee hij tot in den treuren toe wordt geconfronteerd, zowel in het dagelijks leven als de media. Het leven in de spotlights blijkt dermate zwaar dat Eurlings, in de kracht van een vol dertigers-leven, besluit de actieve politiek te verlaten. Een keuze die een ongekende impact op zijn levensloop zal hebben. Dit boek tracht te beschrijven hoe Eurlings tot dat moment zo hoog kon stijgen, en vervolgens zo diep viel. Het is de opmerkelijke reis van de frisse Valkenburgse knul tot larger than life-globetrotter, die over een beangstigend netwerk beschikt vol (internationale) politici, multimiljonairs, royals, topsporters, et cetera. Bij het horen van zijn naam heeft iedereen een van de vele sleutelscènes in gedachten die zich voor het oog van de wereld afspeelden. Maar bijna niemand weet wie hij persoonlijk is, wat hem drijft. Hij is niet alleen een van de – met name binnen CDA-kringen – meest geadoreerde bestuurders van deze eeuw, maar ook de meest mysterieuze. Er doen zo veel roddels en complottheorieën over hem de ronde dat je er als vanzelf van overtuigd raakt dat hij verstoppertje speelt in helder zicht. Zo niet op een oktober-herfstavond in 2014, toen hij met een zwierig handschrift zijn naam – alsof niet bekend was wíe de dan in het zadel zittende KLM-CEO is – en 06-nummer op het visitekaartje grifte van een journalist die hem al lange tijd wilde interviewen. Eurlings was van plan om de media weer iets meer tegemoet te treden, in het licht van toenemende kritiek op zijn functioneren. Het zou een bijzondere happening worden: amper zes dagen na het interview werd gezagvoerder Eurlings ontslagen bij het oudste luchtvaartbedrijf ter wereld. Vanaf dat moment leert de ideale schoonzoon die het woord 'verliezen' niet leek te kennen, op steeds pijnlijkere wijze wat incasseren is. Niet alleen de wereld om hem heen verandert razendsnel, ook zijn eigen modus operandi is voor de buitenwacht onherkenbaar. Verdwenen is de soepel pratende lieveling van de tv-camera, die journalisten bij naam aansprak en altijd een minimumrespons van vijf volzinnen oplepelde. Het geloof in de media, die eerst als een handig verlengstuk van zijn carrière-

plan werden beschouwd, is verdwenen. Enige kritiek is hij wel gewend, maar de stroom negatieve artikelen die nu op hem af komen kan de diep vanbinnen onzekere Eurlings nauwelijks behappen. Door een kafkaëske speling van het lot werd de kans die hem op dat moment werd geboden om opnieuw aan zijn privéleven te werken fataal. De begin 2016 bekend geworden mishandelingsaffaire vernietigt stukje bij beetje zijn carrière, zijn imago en bovenal zijn geloofwaardigheid. Zelden zag het publiek het leven van een ongenaakbaar zondagskind zo genadeloos uiteenvallen. Het meest tragische: Eurlings heeft zaken te verduren gekregen die amper in één mensenleven passen, maar qua jaren is hij nog niet eens op de helft. Zelden zal een werkloze zo opzien tegen de opgave van een maatschappelijke comeback.

Dit boek tracht ook antwoorden te vinden op de vraag hoe het zover heeft kunnen komen dat Eurlings in amper zeven jaar zijn vakkundig opgebouwde reputatie heeft verloren. Een verhaal is meer dan slechts een aantal gebeurtenissen, de hoofdpersoon is meer dan een opsomming van enkele eendimensionale karaktertrekken. Om beter te begrijpen wie Eurlings is, en hoe zijn diepe val tot stand is gekomen, moet voorbij krantenkoppen gekeken worden en achter de façade van een altijd glimlachende mooiweerprater. Zodoende ontstond het idee voor dit schrijven, waarin het turbulente leven van Camiel Eurlings nader wordt ontleed, van zijn reis als jongste gemeenteraadslid van Valkenburg tot belangrijkste sportbestuurder van Nederland, van de geliefde 'Us Camiel' tot weggehoonde paria. Dat daarbij een belangrijke rol is weggelegd voor familie, is verre van toeval. De start van deze vertelling ligt in Zuid-Limburg, in een op het eerste oog doorsnee arbeidersgezin dat naarmate de tijd vorderde steeds grotere interesse ontwikkelde voor het politieke spel. Ook de keuzes van onderwijzer Martin en diens krachtige eega Ineke Eurlings zijn van significant belang in de zoektocht naar antwoorden op de vele vraagtekens die rond hun oudste zoon zweven.

Dat veel, zo niet alles, met elkaar samenhangt blijkt uit de wijze waarop dit boek tot stand is gekomen. Het startschot klonk tijdens het hierboven gememoreerde vraaggesprek met de toenmalig KLM-CEO, dat plaatsvond in zijn riante hoekkantoor in Amstelveen. De journalist wiens visitekaartje werd versierd met Eurlings' handschrift, dat was ik. Vlak voordat de taperecorder van het tot op heden nooit in zijn geheel gepubliceerde interview werd ingedrukt werd nog gememoreerd aan de kolderieke scène in die Zuid-Limburgse keuken, meer dan tien jaar eerder. De vrouw die

zich tegelijkertijd met een vriendelijke Eurlings en moeilijke pup moest bezighouden was mijn moeder. Ten overvloede: het was mijn hond. 'Gelooft u in toeval?' was de openingsvraag van ons gesprek. Met een pose van charmante verlegenheid trapte Eurlings af met een 'ik doe dit eigenlijk niet zo vaak meer'. Soepel praten bleek echter niet snel verleerd; hij dacht slechts een fractie van een seconde na. 'Alles wat kan gebeuren in het leven, kan je richting veranderen. Maar als je erover nadenkt kom je op je levenspad veel meer constantes tegen dan je denkt. Hoe weinig zichtbaar die soms voor de buitenwacht ook zijn. Als ik naar mijn leven kijk, zeg ik: ik doe veel dingen, en toch is er een logische rode draad.' Het is een voor politici tekenend lange aanloop naar het antwoord op een vraag die ook met een simpel 'ja' of 'nee' afgedaan kan worden. Hij glimlacht: 'Er zijn altijd toevalligheden in het leven, maar op de grote lijn geloof ik er niet in.'

Proloog

De banden racen over asfalt van bedenkelijk niveau. Het plotselinge gebonk van de carrosserie geeft aan dat de grens tussen Limburg en Wallonië is beslecht. De erbarmelijke staat van de Belgische snelwegen is berucht onder grenspendelaars, maar voor twee gespannen twintigers die allerminst oog hebben voor landenborden is het een handig sein dat hun hachelijke onderneming steeds concretere vormen aanneemt. In de vroege avond wordt de beperkte autoruimte gevuld met emoties die onlosmakelijk verbonden zijn met de broosheid van het adolescente leven. Het onderwerp van gesprek is een meisje, dat, zoals vaker het geval bij mooie en ongrijpbare exemplaren, de gave bezit om een mannenhart te stelen én te slopen. Het eerste is doorgaans prettig, het tweede vaak moeilijk verteerbaar, zelfs voor zeer flegmatieke personen.

De ietwat beduusde Erik-Jan van Ham heeft moeite met te bevatten wat er gaande is. Als hij opzij kijkt ziet hij een persoon die weinig lijkt op de joviale vriend met wie hij lokale hockeyvelden en tafeltennishallen bestormt. Toen eerder die dag de telefoon rinkelde verwachtte hij een uitnodiging voor een ouderwets gezellig bijkletsmoment in hun favoriete kroeg 't Pumpke, in plaats van een groots opgezet plan om de liefde voor een schone van Brusselse afkomst te herwinnen. Het verzoek om mee op roadtrip te gaan overvalt hem, maar weigeren is nooit bij Van Ham opgekomen. Daarvoor is deze relatie hem te dierbaar; zijn vriend heeft immers in slechte tijden altijd voor hem klaargestaan.

De tactiek van deze niet-alledaagse wedstrijd wordt in de auto een aantal keren herhaald. Middels een verrassingsbezoek aan het ouderlijk huis van de dame in kwestie moet het mogelijk zijn een gesprek af te dwingen dat een verzoening mogelijk maakt. Het klinkt Van Ham in eerste instantie niet verkeerd in de oren. Zijn vriend heeft een goede analyse gemaakt:

hij is schuldbewust genoeg om te erkennen dat zijn vriendin nauwelijks aandacht kreeg de laatste tijd. Ook Van Ham weet dat zijn sportmaatje geregeld kan verdwijnen in de drukte van een overvol bestaan, zeker gelet op 's mans ambitie om cum laude af te studeren aan de Technische Universiteit in Eindhoven. Als die dadendrang nou eens zou doorklinken bij de hockeyclub, was hij wellicht wat vaker voor aanvang van de tweede helft aanwezig op wedstrijddagen, denkt Van Ham, die zelf een bescheiden technische opleiding volgt. Mede daarom tilt hij minder zwaar aan de lagere frequentie van afspraken met zijn amice, van wie algemeen bekend is dat hij voor iets groters in de wieg is gelegd.

In normale omstandigheden acht Van Ham zijn vlotgebekte vriend, die met de nodige positiviteit aangeeft het gevoel te hebben dat er 'kans is op een opening', ook zeker kansrijk om de benarde situatie in zijn voordeel te doen kantelen. Maar hoe langer de hobbelige rit duurt, hoe zenuwachtiger Van Ham wordt. Zelfs het intrigerende vooruitzicht om een huis te bezichtigen met naar verluidt een helikopterplatform in de tuin – de familie van de hartendief schijnt puissant rijk te zijn – begint zijn allure te verliezen. Hij heeft het idee niet de hele situatie te kunnen overzien, zijn vriend lijkt niet altijd even helder te acteren. Na wat weifelen dringt Van Ham aan op een plaspauze, en dirigeert de wagen naar een tankstation nabij Wezet, een Maasstadje op vijf minuten afstand van de Nederlandse grens. Hij snelt naar binnen, maar negeert het toilet. In plaats daarvan wordt de tijd benut om een belletje te plegen met dé persoon die uitkomst kan brengen in deze filmische situatie.

Een 043-nummer wordt ingetoetst dat toebehoort aan een riante monumentale villa in Valkenburg. Aan de andere kant van de lijn klinkt de stem van een bezorgde vrouw, die op de hoogte wordt gebracht van de huidige situatie in het toch al zo turbulente leven van haar oudste zoon. Er wordt informatie uitgewisseld, waarna Van Ham de instructie krijgt om zijn met liefdesverdriet geplaagde vriend te overtuigen dat de dame in kwestie geen duurzame relatiekeus is. Eenmaal terug bij de auto worden de laatste ontwikkelingen meteen doorgebriefd: nu het thuisfront op de hoogte is wordt het tijd om de wagen om te keren. 'Dit is het niet waard. Ze heeft al een ander, Camiel.'

De terugweg naar huis duurt nog geen halfuur, maar het geeft voldoende ruimte voor bezinning en overpeinzingen. Vergeleken met het hartzeer bij leeftijdsgenoten komt een dergelijk verlies dubbel zo hard aan bij Camiel Eurlings. Niet alleen is het gevoel nieuw voor hem – dit is het

eindpunt van zijn allereerste serieuze verhouding – ook staat een relatie bij hem symbool voor meer dan magische verliefdheid, het is een noodzakelijk houvast in een vluchtig bestaan. Zijn leven staat al vroeg in het teken van presteren, niet alleen op universitair maar ook werkgebied. Waar studiegenoten bijbeunen in de horeca, timmert Eurlings de fundering voor wat een magistrale politieke carrière belooft te worden. Als hyperambitieus gemeenteraadslid wil hij de sprong maken van Valkenburg naar het Binnenhof, waar het in problemen verkerend Christen Democratisch Appèl schreeuwt om influx van jong talent in een vergrijsde fractie.

Hij lijkt geboren voor het werk, weet zich omringd met familieleden die al vanaf zijn geboorte politiek actief zijn, en hem met de nodige adoratie omhoogstuwen naar het blauwe pluche van de Tweede Kamer. Zulk gegeven vertrouwen streelt het ego van een jongeling die zijn plek in de wereld wil opeisen. Maar de ambitie om het maximaal haalbare te bereiken heeft een keerzijde waar Eurlings zich nu al terdege van bewust is. De overvolle agenda, gevuld met eindeloze afspraken die helpen een degelijk netwerk te bouwen en te onderhouden, zorgt voor nauwelijks tot geen ontspanning. Juist dan zou het fijn zijn een vriendin te hebben die warmte geeft, zorgt voor de broodnodige balans, zo redeneert de inmiddels ietwat gekalmeerde Eurlings.

Wanneer de auto Valkenburg binnenrijdt moet de ironie van de situatie hem niet ontgaan zijn. Dat het juist die ene vrouw is, die hem tot zijn eigen ergernis het hardst pusht op de zeepkist te gaan staan en ervoor zorgt dat geen afspraak of borrel wordt vergeten, deze pijnlijke privésituatie heeft weten te regisseren. Van de familiemanager krijgt hij mee dat geen zwaktes getoond moeten worden, ook al is Eurlings paradoxaal genoeg een emotionele, overgevoelige jongen. Hij móet niks, maar de contouren van een innerlijke worsteling tekenen zich af. Het politieke spel trekt hem aan, maar met een prijs: Eurlings moet leven met het feit dat hij al op zeer vroege leeftijd publiek bezit wordt. Iedereen om hem heen spreekt al aanhankelijk beklemmend van ‘onze Camiel’. De warmte van de spotlights liggen hem wel, maar diep vanbinnen sluimert een onzekerheid die, mede gevoed door de groeiende disbalans tussen privé en carrière, door kan slaan tot irritatie. Is er nog wel plek voor hemzelf in dit leven?, schiet door het hoofd van de mediagenieke Eurlings, wiens beeltenis straten en beeldbuizen in heel het land gaat versieren. Dan wordt het nog lastiger om een fijnbesnaarde partner in crime te vinden. Camiel staat,

eigenlijk veel te vroeg in zijn leven, op een cruciaal kruispunt. Hij weet ook dat het in zijn aard zit om geen halfbakken beslissingen te nemen: het enige standje dat huize Eurlings kent, is vol voor iets gaan, liefst met tweehonderd procent.

Bij het opsturen van de inrit naast Villa Beukenhof, het witte met riet bedekte ouderlijk huis in hartje Broekhem, weet hij diep vanbinnen dat de keuze al is gemaakt. Er zal echter voor één ding gewaakt moeten worden: een gênant liefdesdrama als vandaag kan zich niet nog eens voordoen. Dat kan de pure, breekbare ziel van Camiel Eurlings niet aan. Hij neemt zich voor in de toekomst beter met dit soort situaties om te gaan. Ongeacht hoe groot zijn bekendheid en drukte in zijn leven zal worden; op liefdesgebied wil – nee, móet – Eurlings het heft in eigen handen zien te houden.

DEEL I

De Valkenburger beginjaren

De paradoxale kandidaat

Even knipperen met de ogen en je mist het. Verstopt in het middendeel van een reportage over de onrust rond een prestigieus nieuw casino boven op de Cauberg maakt een piepjong Valkenburgs raadslid van CDA-huize zijn debuut op de nationale televisie. Een camera van *Kenmerk*, een actualiteitenprogramma van de Interkerkelijke Omroep Nederland, registreert een kleurrijke verschijning die qua voorkomen niet had misstaan in een doorsnee soos. Een gekortwiekt koppie steekt uit boven een egaal zwart shirt, omsierd door een opvallend felrood colbertjasje. Wie zijn ogen dichtdoet herkent het zalvende stemgeluid dat in de lengte der jaren door miljoenen Nederlanders zal worden aangeduid als diens meest onderscheidende kenmerk. 'Er wordt een groot plan ontwikkeld, daar hebben we er nogal wat van in Valkenburg de laatste tijd. Jaren aan gewerkt, pas op het allerlaatste moment krijg je als raad het definitieve concept voor je neus.' Hij spreekt in een tempo alsof de trein gehaald moet worden, met zinnen zonder duidelijke interpunctie. Er is sprake van een emotionele, haast driftige intonatie. 'En als je dan als raad tegensputtert en zegt: dit is niet de richting waar wij naartoe willen, dán zegt men dat het niet meer kan. Want: we hebben het al jaren ontwikkeld, we moeten nú met dit plan komen.'

De grote orator Camiel Eurlings moest nog geboren worden, maar enigszins onbeholpen zegt hij mokkende Valkenburgers niet van dienst te kunnen zijn in de casus die het met mergelgrotten, kastelen en een kinderpretpark gevulde toeristenstadje in rep en roer brengt. Met ruim zevenhonderd horecagelegenheden op nog geen achttienduizend inwoners is het evident waar de lokale middenstand de mosterd haalt. De schrik zit er halverwege de jaren negentig dan ook goed in als Holland Casino van zins is om het gedateerde Valkenburg aan de Geul in te wisselen voor de

moderne buren, provinciehoofdstad Maastricht. Schrikbeelden van een spookstad doemen op bij het gemeentebestuur waarin de belangrijkste partijen doorgaans rollebollend over straat gaan. Maar voor een hoger doel kunnen zelfs de elkaar veelvuldig vliegen afvangende politici van Algemeen Belang en CDA door één deur. Ondanks het ontbreken van een grondige kosten-batenanalyse voor de lange termijn investeert de gemeente 6 miljoen gulden in infrastructuur, het bouwrijp maken van de grond en een kuurpark. Het ministerie van Financiën, medeaandeelhouder van het casino, wordt verleid met, volgens sommigen, het mooiste stukje Valkenburg: een perceel op de Cauberg van waaruit het Geuldal wordt overzien. 'We konden niet hard maken economisch beter te zijn dan Maastricht, maar door hard werk, en financieel iets toe te geven, werd de zaak behouden,' herinnert toenmalig gemeentesecretaris Gies Biemans zich. Het exquise lapje grond, verkregen door een vijftigtal aandeelhouders uit te kopen, is volgens Biemans zonder winst verkocht aan het staatscasino. Waar normaliter moord en brand wordt geschreeuwd, blijven de publieke dienaars van 'het bokkenrijk' kalm. Zelfs een burgerinitiatief, dat klaagt over schade aan een oorlogsbunker en met beton volgestorte grotten, brengt de deal niet in gevaar.

Gelet op de eensgezinde daadkracht waarmee de verschillende partijen binnen het gemeentehuis aan de Geneindestraat de exercitie volbrengen is het opmerkelijk te noemen hoe het dan jongste gemeenteraadslid van Nederland erin slaagt zichzelf landelijk te profileren. Niet alleen is Camiel Eurlings begin 1996 het enige raadslid dat met een licht populistische babbel voor het oog van een tv-camera verschijnt, ook ziet hij in *NRC Handelsblad* kans om enige kritiek te uiten op het spendeerbeleid van het Valkenburgs college. Zo hadden extra miljoenen guldens die uitgetrokken werden voor complicaties bij de bouw volgens Eurlings beter in het behoud van 'de historische aanblik' van een paar lokale kastelen gestopt kunnen worden. Zijn uitlatingen getuigen van een eigenzinnige koers, daar zijn bloedeigen CDA op dat moment een wethouder en de burgemeester levert in Valkenburg. Het is een receptuur die door vriend en vijand als 'typisch Eurlings' wordt omschreven: precies weten waar, wanneer en hóe je moet zijn. Zodoende wordt elke publicitaire gelegenheid ten volle benut. Eurlings' houding is in lijn met een eerder gedane persoonlijke verkiezingsbelofte. 'Het wordt hoog tijd dat we ons niet alleen met prestigeprojecten bezighouden, maar ook het onderhoud en de uitbreiding van wandelpaden en veilige fietspaden eens echt ter hand ne-

men,' valt te lezen op Eurlings' allereerste verkiezingsflyer, openend met de slogan 'Jongeren Buitenspel?' Het vier kantjes tellende document bevat een mini-interview dat de eerste politieke campagne van Camiel illustreert. Hij wordt op een ietwat paradoxale wijze in de markt gezet. Aan de ene kant wil hij de spreekbuis van de Valkenburgse jeugd zijn, het verfrissende geluid dat een gemeenteraad moet opschudden waarbij de gemiddelde leeftijd op het dubbele van die van hem ligt. Tegelijkertijd bedient 'de jongeren-kandidaat die deze gemeente nodig heeft' een oudere doelgroep met conservatieve standpunten. Met de oneliner dat in de gemeente 'bijna evenveel gokkasten als lantaarnpalen staan', toont hij zich bezorgd over de vervuiling van het straatbeeld met fruitmachines en de daaruit voortvloeiende verslavingsproblematiek. Dat zijn ziel ouder is dan het stoppelloze koorknaap-gezicht met dito scheiding dat de flyer siert blijkt uit de vraag hoe Eurlings naar de gemeente kijkt. Antwoord: 'Het mag misschien vreemd klinken, maar ik vind dat we méér oog moeten hebben voor het behoud van monumenten en de vele karakteristieke stads- en dorpsgezichten. We moeten de wortels met het verleden niet kappen maar koesteren.'

De retoriek borduurt handig voort op het overheersende sentiment waarin Valkenburg is ondergedompeld sinds een halfjaar voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen van 1994. De gemoederen lopen hoog op wanneer de vermaarde architect Piet Blom, bedenker van de wereldberoemde kubuswoningen in Rotterdam, zijn plannen presenteert om het verouderde centrum een opknapbeurt te geven. Zijn visie, een met bruggetjes en trapjes doorspekte flaneerroute die tweeënhalve meter onder het straatniveau ligt, dient de belangrijkste schat van de gemeente beter zichtbaar te maken. Blom stoort zich eraan dat inwoners, mede door de 'café-achtige herrie', zich niet realiseren dat een rivier door het hart van de stad loopt. Vandaar dat de Amsterdammer zijn plan de naam Geulpromenade meegeeft: een twaalf miljoen gulden kostend project waartoe ook het bouwen van honderd woningen, waaronder een complex met meerdere woonlagen, behoort. Maar op inspraakavonden krijgt Blom een ijskoude Zuid-Limburgse douche. De lokale bevolking moet niets hebben van een door buitenstaanders voorgestelde 'betoncultuur', waarbij een kerk een kopje kleiner gemaakt dreigt te worden en geen oog is voor plaatselijke prioriteiten. 'Want hoe moet het dan met de carnavalsoptochten?' krijst een verontruste burger als hij hoort van een mogelijke wegversmalling. Angstbeelden dat de stad 'onherkenbaar' wordt zijn zo hevig dat